

SB-0258

Third Year B. A. Examination
March / April - 2011
Sociology : Paper - IV
(Population & Society : Indian Context)

Time : Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="T. Y. B. A."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="SOCIOLOGY - 4"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="2"/> <input type="text" value="5"/> <input type="text" value="8"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="NIL"/>
Student's Signature	

- (૨) પ્રશ્ન નં. ૧ ફરજિયાત છે.
(૩) બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(૪) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) વસ્તીના બંધારણનો અર્થ આપો.
(૨) જનશિક્ષણના કાર્યક્રમ તરીકે વસ્તીશિક્ષણ એક સામૂહિક કાર્યક્રમ છે, કેવી રીતે ?
(૩) વસ્તીશાસ્ત્રીય માહિતીના મુખ્ય સ્ત્રોતો જણાવો.
(૪) 'જીવીત જન્મ'ની વસ્તીશાસ્ત્રીય વિભાવના સ્પષ્ટ કરો.
(૫) "વસ્તીનો વૃદ્ધિ દર ઊંચા જન્મદર અને ઊંચા મૃત્યુદર પર આધારિત છે."
- ત્રણેક લીટીમાં સમજાવો.
(૬) ઈષ્ટ વસ્તી એટલે કેટલી વસ્તી ?
(૭) શિબિર અભિગમનાં વિવિધ હેતુઓ કયા કયા છે ?

૨ સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી, વસ્તી અંગેની માહિતીની ઉપયોગિતા અને મહત્ત્વ દર્શાવો. ૧૪

અથવા

૨ સિવિલ રજિસ્ટ્રેશન સીસ્ટમ અને સેમ્પલ રજિસ્ટ્રેશન સીસ્ટમ વિગતવાર સમજાવો. ૧૪

૩ લિંગ પ્રમાણનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરી, ભારતમાં સ્ત્રીઓના ઓછા પ્રમાણનાં કારણોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ જન્મ વચ્ચેનો ગાળો એટલે શું ? ભારતમાં બાળકોના જન્મ વચ્ચેના ગાળા પર અસર કરતાં વિવિધ પરિબલો ચર્ચો. ૧૪

૪ માલ્થસનો વસ્તી સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪

અથવા

૪ કુટુંબ નિયંત્રણની જુદી જુદી વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિઓની સમજ આપો. ૧૪

૫ નાના કુટુંબનું ધોરણ સ્વીકાર્ય બનાવવામાં સંચાર માધ્યમોની ભૂમિકા સમજાવો. ૧૪

અથવા

૫ ટૂંકી નોંધ લખો : ૭+૭

(૧) સ્વતંત્ર ભારતમાં વસ્તીવૃદ્ધિના પ્રવાહો

(૨) વસ્તી પ્રક્ષેપણ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
(2) Question No. 1 is compulsory.
(3) Give answers of all questions.
(4) All the questions carry equal marks.

1 Give short answers to the following : 14

- (1) Give the meaning of population composition.
- (2) Population education is one kind of mass programme as a public education, how?
- (3) State major sources of demographic data.
- (4) Clarify the demographical concept of 'Live birth'.
- (5) "Population growth rate is depend upon high birth rate and high death rate" - Explain in two or three lines.
- (6) Which population is the optimum population?
- (7) Which are the various purposes of camp approach?

2 Define social demography and state the usefulness and importance of data regarding population. 14

OR

2 Explain in detail the civil registration system and sample registration system. 14

3 Clarify the concept of 'sex-ratio' and discuss reasons of the women's less ratio in India. 14

OR

3 What is spacing? Discuss various factors effecting spacing in India. 14

4 Explain Malthusian theory of population. 14

OR

4 Explain different scientific methods of the family planning. 14

5 Explain the role of mass media in the acceptance of small family norms. 14

OR

5 Write short notes : 7+7

(1) Trends of population growth in independent India.

(2) Population projection.
